

SOPHIE LEVITT

Rehabilitacja

w porażeniu mózgowym
i zaburzeniach ruchu

Wydawnictwo Lekarskie PZWL

SOPHIE LEVITT

Rehabilitacja w porażeniu mózgowym i zaburzeniach ruchu

z języka angielskiego tłumaczył
dr med. Andrzej Cedro

Wydanie II
poprawione i uzupełnione

Warszawa
Wydawnictwo Lekarskie PZWL

Spis treści

Przedmowa do wydania czwartego – prof. Brian Neville / 11

Fragmenty przedmowy do wydania drugiego – dr Mary D. Sheridan / 13

Wstęp / 15

Podziękowania / 21

ROZDZIAŁ 1

Obraz kliniczny a leczenie i postępowanie / 23

Zaburzenia ruchowe / 23

Upośledzenia towarzyszące / 24

Etiologia / 25

Obraz kliniczny a rozwój / 26

Zmiany obrazu klinicznego / 28

Klasyfikacja / 29

Spastyczna postać mózgowego porażenia dziecięcego / 30

Atetotyczna postać mózgowego porażenia dziecięcego / 35

Ataktyczna postać mózgowego porażenia dziecięcego / 36

Cechy wspólne wszystkich postaci mózgowego porażenia dziecięcego / 37

Zasady nauczania i prowadzenia terapii / 40

Podsumowanie / 40

ROZDZIAŁ 2

Różne podejścia terapeutyczne / 42

Ćwiczenia mięśni i aparaty korekcyjne / 42

Rozwój wzorców ruchowych / 45

Synergie ruchowe /	46
Proprioceptywne torowanie nerwowo-mięśniowe /	47
Rozwój neuromotoryczny /	48
Terapia neurorozwojowa z hamowaniem odruchów i torowaniem /	48
Aktywacja i hamowanie przez stymulację sensoryczną /	50
Odruchowe pełzanie i inne reakcje odruchowe /	50
Kierowane nauczanie /	51
Terapie pomocnicze /	52
Podejście systemowe ukierunkowane na wykonywanie zadań /	55
MOVE (Movement Opportunities Via Education), czyli możliwości ruchowe przez edukację /	56

ROZDZIAŁ 3

Synteza modeli terapeutycznych / 57

Założenia teoretyczne /	57
Badania naukowe /	58
Przegląd badań klinicznych /	58
Badania nad szczególnymi metodami leczenia /	59
Inne badania /	60
Badania teoretyczne i kliniczne /	61
Doświadczenie kliniczne i praktyka oparta na dowodach /	61
Ocena badań ilościowych wyników leczenia /	62
Ekлекtyczny punkt widzenia /	66
Synteza modeli terapeutycznych /	68
Zasady usprawniania wynikające z syntezy modeli terapeutycznych /	72

ROZDZIAŁ 4

Nauka czynności motorycznych / 87

Sposoby nauczania /	88
Zachowania /	88
Rozwój uwagi dziecka /	89
Sposoby ułatwiające skupienie i uczenie się /	89
Nauka czynności ruchowych /	90
Własne cele i strategie dziecka /	90
Analiza zadań /	92
Wskazówki podczas nauki /	93
Wskazówki słowne /	95
Nagrody /	96
Ćwiczenia i doświadczenie /	97
Podsumowanie /	99

ROZDZIAŁ 5

Podejście do wspólnej nauki / 100

Pracując z rodzicami /	100
Współpraca z innymi dorosłymi /	101

Podejście do wspólnej nauki /	101
Sposobności ustalania, co rodzice i dziecko chcą osiągnąć /	102
Uczestniczenie w doborze i stosowaniu sposobów terapii /	105
Uczestniczenie w ocenie postępów /	108
Stosunki rodzice-dziecko /	109
Pomaganie dziecku w uczeniu się kontroli ruchów /	110
Obserwowanie wzajemnego oddziaływania rodziców i dziecka /	111
Wsparcie psychiczne /	112
Zespołowa praca z rodzicami /	113
Zdrowie rodziców /	115
Rodzeństwo /	116
Leczenie alternatywne i uzupełniające /	116
Podsumowanie /	118

ROZDZIAŁ 6

Starsi pacjenci z porażeniem mózgowym / 120

Rola fizjoterapeuty /	122
Kwestie niepokojące starszych pacjentów /	122
Możliwości ruchowe i samoobsługa /	124
Zniekształcenia /	126
Zdrowy tryb życia /	127
Poruszanie się po okolicy /	129
Samodzielne obsługiwanie się i wygląd zewnętrzny /	129
Wiedza o chorobie /	130
Lecznicze zajęcia ruchowe /	131
Pomiary /	131

ROZDZIAŁ 7

Ocena usprawniania codziennych czynności / 132

Podejście do oceny /	132
Ocena i klasyfikacja /	136
Klasyfikacja niesprawności /	140
Inne sposoby obserwacji /	140
Badanie szczególnych czynności /	140
Stopniowanie przy ocenianiu /	140
Czynności nieprawidłowe i zniekształcenia /	141
Czynność i zakres ruchu /	150
Reakcje, odpowiedzi i odruchy /	151
Szybkość wykonywanej czynności /	151
Ruchy zamierzone /	151
Nieprawidłowe napięcie mięśni /	161
Siła mięśni /	161
Niezbędne dodatkowe oceny /	161
Wybór sposobów leczenia /	163
Dokumentacja /	163
Klasyfikacje /	165
Podsumowanie /	165

ROZDZIAŁ 8

Procedury lecznicze i postępowanie / 166

- Ćwiczenia ruchowe / 166
- Rozwój motoryczny dziecka z ciężkimi zaburzeniami widzenia / 172
- Rozwój w pozycji na brzuchu / 180
- Rozwój w pozycji na plecach / 210
- Nauka siadania / 231
- Nauka stawania i chodzenia / 269
- Rozwój czynności ręki / 326

ROZDZIAŁ 9

Czynności ruchowe w życiu codziennym dziecka / 357

- Czynności ruchowe w czasie jedzenia, ubierania, załatwiania potrzeb, mycia, kąpieli, zabaw i komunikowania się / 357
- Czynności motoryczne i percepcja / 360
- Czynności ruchowe a mowa i słownictwo / 362
- Sposoby prawidłowego noszenia dzieci / 374

ROZDZIAŁ 10

Problemy deformacji / 377

- Przyczyny / 378
- Leczenie i opieka / 385
- Szczególne zniekształcenia / 390
- Ogólne uwagi dotyczące leczenia chirurgicznego / 404
- Fizjoterapia przedoperacyjna / 405
- Opieka i fizjoterapia pooperacyjna / 405
- Stosowanie opatrunków do ćwiczeń obciążania (zmniejszających spastyczność) / 407

ROZDZIAŁ 11

Terapia grupowa / 412

- Organizacja pracy zespołowej / 414
- Dobór pacjentów / 416
- Problemy związane z dziećmi / 416
- Program / 418
- Podsumowanie / 421

DODATEK 1

Stopnie rozwoju / 423

- Wskazówki służące do oceny możliwości fizycznych / 426
- Używanie wózka inwalidzkiego / 430

DODATEK 2

Wyposażenie / 433

Wyposażenie podstawowe / 433

Przedmioty pomocnicze codziennego użytku / 438

Piśmiennictwo / 441

Skorowidz / 459